

Saint Matthieu. XXIV.

43. Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias, quia hora fur venturus esset, vigilaret utique, et non sinearet perire domum suam.
44. Ideo et vos estote parati: quia qua nescitis hora Filius hominis venturus erit, et non sinearet perire domum suam.
45. Quis, putas, est fidelis servus, et prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, et dei filius ibi in tempore?

46. Beatus ille servus, quem cum venerit dominus ejus, invenerit sic facientem.
47. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.
48. Si autem dixerit malus servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire?
49. Et cœperit percutere conservos suos, manducet autem, et bibat cum ebriosis.
50. Veniet dominus servi illius, in die qua non sperat, et hora qua ignorat:
51. Et dividet eum, partemque ejus ponet cum hypocritis; illic erit fletus et stridor dentium.

Saint Matthieu. XXV.

1. Tunc simile erit regnum celorum decem virginibus, que accipientes lampadas suas, exierunt obviam sponso et sponse.
2. Quinque autem ex eis erant fatue, et quinque prudentes.
3. Sed quinque fatue, acceptis lampadibus, non sumpservunt oleum secum:
4. Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.
5. Moram autem factus sponso, dormitaverunt omnes, et dormierunt.
6. Media autem nocte, clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei.
7. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, et ornarunt lampadas suas.
8. Fatue autem sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur.
9. Responderunt prudentes, dicentes: Ne forte non sufficiat nobis et vobis, ille potius ad vendentes, et emite vobis.

10. Dum autem irent emere, venit sponso; et que paratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua.
11. Novissime vero veniunt et reliquæ virgines, dicentes: Domine, domine, aperi nobis.
12. At ille respondens, ait: Amen, dico vobis, nescio vos.
13. Vigilate itaque, quia nescitis diem nec horam.
14. Sicut enim homo peregre proficiscens, vocavit servos suos, et tradidit illis bona sua:
15. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum, unicuique secundum propriam virtutem; et profectus est staltim.
16. Abiit autem qui quinque talenta acceperat, et operatus est in eis, et lucratus est alia quinque.
17. Similiter et qui duo acceperat, lucratus est alia duo.
18. Qui autem unum acceperat, abiens fodit in terram, et abscondit pecuniam domini sui.
19. Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum, et posuit rationem cum eis.
20. Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quia talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum.
21. At illi dominus ejus: Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui.
22. Accessit autem et qui duo talenta acceperat, et ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus sum.
23. At illi dominus ejus: Euge, serve bone et fidelis; quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui.
24. Accedens autem et qui unum talentum acceperat, ait: Domine, scio quia homo durus es, metis ubi non seminasti, et congregas ubi non sparsisti:
25. Et times abi, et abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est.
26. Respondens autem dominus ejus, dixit ei: Serve male et piger, sciebas quia melo ubi non semino, et congrego ubi non sparsi:
27. Oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, et veniens ego reciperem utique quod meum est cum usura.

Saint Marc. XIII.

34. Sicut homo qui pepegre profectus, reliquit domum suam, et dedit servis suis potestatem cujusque operis, et janitoris præcipit ut vigilet.
35. Vigilate ergo (nescitis enim quando dominus domus veniat: sero, an medietate nocte, an galli cantu, an mane).
36. Ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes.
37. Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate. (La suite au chapitre suivant.)

Saint Luc. XXI.

34. Sicut homo qui pepegre profectus, reliquit domum suam, et dedit servis suis potestatem cujusque operis, et janitoris præcipit ut vigilet.
35. Vigilate ergo (nescitis enim quando dominus domus veniat: sero, an medietate nocte, an galli cantu, an mane).
36. Ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes. (La suite à la fin de ce chapitre.)

37. Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate. (La suite au chapitre suivant.)

28. Tollite itaque ab eo talentum, et date ei qui habet decem talenta.
29. Omni enim habenti dabitur, et abundabit: et autem qui non habet, et quod videtur habere, auferetur ab eo.
30. Et inutilis servum ejectione in tenebras exteriores: illic erit fletus, et stridor dentium.
31. Cum autem venerit Filius hominis in majestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis sue.
32. Et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hædis:
33. Et statuet oves quidem a dextris suis, hædos autem a sinistris.
34. Tunc dicit Rex his qui a dextris ejus erunt: Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi.
35. Esurivi enim, et dedistis mihi manducare: sitivi, et dedistis mihi bibere, hospes eram, et collegistis me:
36. Nudus, et cooperuistis me; infirmus, et visitastis me; in carcere eram, et venistis ad me.
37. Tunc respondebunt ei iusti, dicentes: Domine, quando vidimus te esurientem, et pavimus te: sitientem, et dedimus tibi potum?
38. Quando autem te vidimus hospitem, et collegimus te: aut nudum, et cooperuimus te?
39. Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, et venimus ad te?
40. Et respondens Rex, dicit illis: Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.
41. Tunc dicit et his qui a sinistris erunt: Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus.
42. Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare: sitivi, et non dedistis mihi potum:
43. Hospes eram, et non collegistis me; nudus, et non cooperuistis me: infirmus, et in carcere, et non visitastis me.
44. Tunc respondebunt et ipsi dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, et non ministravimus tibi?
45. Tunc respondet illis, dicens: Amen dico vobis, quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis.
46. Et ibunt illi in supplicium æternum, justi autem in vitam æternam.

Saint Luc. XXI.

37. Erat autem in diebus doctis in templo; noctibus vero exiens, morabatur in monte qui vocatur Oliveti.
38. Et omnis populus manebat ad eum in tempore audire eum.

SIXIÈME PARTIE.

Qui comprend ce qui s'est passé au temps de la quatrième Pâque célébrée par Jésus-Christ après son baptême, et de là jusqu'à son Ascension.

CHAPITRE PREMIER.

Conspiration des Juifs contre Jésus. Pacte de Judas.

S. Matthieu. XXVI, 1-16.

1. Et factum est, cum consummasset Jesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis:
2. Scitis quia post biduum Pascha fiet, et Filius hominis tradetur ut crucifigatur.
3. Tunc congregati sunt principes sacerdotum (1), et seniores populi, in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas:

Saint Marc. XIV, 1-11.

1. Erat autem Pascha et Azyma post biduum, et quærebant summi sacerdotes et scriba, quomodo eum dolo tenerent, et occiderent.
2. Dicebant autem: Non in die festo, ne forte turbus multus feret in populo.
3. Tunc congregati sunt principes sacerdotum (1), et seniores populi, in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas:

Saint Luc. XXII, 1-6.

1. Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha:
2. Et quærebant principes sacerdotum et scriba, quomodo Jesum interficerent; timebant vero plebem.

(1) Selon le Grec, l'expression et *scribae*, se trouve ici dans le texte de saint Matthieu comme dans celui des deux autres Évangélistes.

Saint Matthieu. XXVI.

4. Et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent, et occiderent.
 5. Dicebant autem : Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo.
(La suite au chapitre XIII de la 1re partie (1).)

Saint Matthieu. XXVI.

14. Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas Iscariotes, ad principes sacerdotum.
 15. Et ait illis : Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam ? At illi constituerunt ei trigenta argenteos.
 16. Et exinde querebat tempus, ut eum traderet.

Saint Marc. XIV.

10. Et Judas Iscariotes unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes, ut traderet eum illis.

11. Qui audientes gavisi sunt, et promiserunt ei pecuniam se daturus; et querebat quomodo illum opportune traderet.

5. Et gavisi sunt, et pacti sunt pecuniam illi dare.

6. Et spondidit; et querebat opportunitatem, ut traderet illum sine turbis.

Saint Luc. XXII.

3. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes, unum de duodecim.

4. Et abiit, et locutus est cum principibus sacerdotum, et magistratibus, quemadmodum illum traderet eis.

CHAPITRE II.

Jésus célèbre avec ses disciples la cène pascale.
 Il prédit la trahison de Judas.

S. Matthieu. XXVI, 17-23.

17. Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes : Ubi vis paremus tibi comedere pascha ?

18. At Jesus dixit : Ille in civitatem ad quemdam, et dicit ei : Magister dicit : Tempus meum prope est; apud te facio pascha cum discipulis meis.

19. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Jesus, et paraverunt pascha.
 20. Vespere autem facto, discumbentibus cum duodecim discipulis suis.
(La suite plus loin.)

Saint Marc. XIV.

15. Et ipse vobis demonstrabit cenaculum grande, stratum, et illo parate vobis.
 16. Et abiierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem, et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt pascha.

17. Vespere autem facto, venit cum duodecim.
(La suite plus loin.)

15. Et ait illis : Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar.

16. Dico enim vobis quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei.

17. Et accepto calice, gratias egit, et dixit : Accipite, et dividite inter vos :

18. Dico enim vobis, quod non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat (2).
(La suite au chapitre IV.)

(1) C'est ici que saint Matthieu et saint Marc rappellent ce qui était arrivé quelques jours auparavant, lorsque Marie oignit les pieds de Jésus chez Simon le pharisien. On y a vu comment Judas murmura contre cette action de Marie. Les deux Évangélistes rappellent donc ici ce fait comme étant lié avec le dessin que forma Judas de livrer Jésus aux Juifs.

(2) M. Thoynard renvoie ce fragment de saint Luc, xxii, 15-18, sur le texte de saint Jean, xiii, 1-20. M. Arnauld le place avant, et il me paraît alors mieux lié.

Saint Matthieu. XXVI.

21. Et edentibus illis dixit : Amen dico vobis, quia unus vestrum me tradituros est.

22. Et contristati valde, ceperunt singuli dicere : Numquid ego sum, Domine ?

23. At ipse respondens, ait : Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tradet.

24. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo : vae autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur : bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille !

25. Respondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit : Numquid ego sum, Rabbi ?
(La suite au chapitre IV.)

Saint Marc. XIV.

18. Et discumbentibus eis, et manducantibus, ait Jesus : Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, qui manducet mecum.

19. At illi ceperunt contristari, et dicere ei singulatum : Numquid ego ?

20. Qui ait illis : Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino.

21. Et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo : vae autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur : bonum erat ei, si non esset natus homo ille (1).
(La suite au chapitre IV.)

CHAPITRE III.

Jésus lave les pieds à ses apôtres.

Saint Jean. XIII, 1-13.

1. Ante diem festum Pasche, sciens Jesus quia venit hora ejus, ut transat de mundo ad Patrem : cum dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos.

2. Et cum facta, cum diabolum jam misisset in cor, ut traderet eum Judas Simonis Iscariotes (2) :

3. Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit, et ad Deum vadit :

4. Sargit a cœna, et ponit vestimenta sua : et cum accepisset linteam, prœcintit se.

5. Deinde mittit aquam in pelrim, et cepit lavare pedes discipulorum, et extergere linteo quo erat præcinctus.

6. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus : Domine, tu mihi lavas pedes ?

7. Respondit Jesus, et dixit ei : Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea.

8. Dicit ei Petrus : Non lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus : Si non lavero te, non habebis partem mecum.

9. Dicit ei Simon Petrus : Domine, non tantum pedes meos, sed et manus, et caput.

10. Dicit ei Jesus : Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus : et vos mundi estis, sed non omnes.

11. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum : propterea dixit : Non estis mundi omnes.

12. Postquam ergo lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua : cum recubisset iterum, dixit eis : Scitis quid fecerim vobis ?

13. Vos vocatis me, Magister et Domine, et bene dicitis : sum etiam.

14. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dominus et Magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes.
 15. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum feci vobis, ita et vos faciatis.
(La suite au chapitre V.)

CHAPITRE IV.

Institution de la cène eucharistique.

S. Matthieu. XXVI, 26-29.

26. Conantibus autem eis, accepit Jesus panem,

et benedixit, ac fregit, et dedit discipulis suis, et ait : Accipite, et comedite :

hoc est corpus meum.

Saint Marc. XIV, 22-25.

22. Et manducantibus illis, accepit Jesus panem,

et benedixit, et dedit eis, et ait : Sumite, et comedite :

hoc est corpus meum.

S. Luc. XXII, 19 et 20.

19. Et accepto pane,

gratias egit, et fregit, et dedit eis, dicens : Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur : hoc facite in meam commemorationem.

(1) M. Arnauld renvoie ces deux textes de saint Matthieu et de saint Marc après l'institution de la cène eucharistique, après laquelle saint Luc et saint Jean rapportent la prédication de la trahison de Judas. M. Thoynard un conservant l'ordre marqué par saint Matthieu et par saint Marc, suppose que Jésus-Christ parla deux fois de cette trahison.

(2) Selon le Grec, in cor Jude Simonis Iscariotes, ut traderet eum; et c'est bien le sens de ce texte.

Saint Matthieu. XXVI.

27. Et accipiens calicem, gratias egit, et dedit eis, dicens : Bibite ut hoc omnes.

28. Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur.

29. Dico autem vobis, non bibam amodo de hoc genimine vitis, usque in diem illud, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei (1).

(La suite à la fin du chapitre VII.)

Saint Marc. XIV.

20. Similiter et calicem, gratias agens dedit eis : et biberunt ex illo omnes. Hic est calix novum testamenti, qui pro multis effundetur.

21. Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc genimine vitis, usque in diem illud, cum illud bibam vobiscum novum in regno Dei (1).

(La suite à la fin du chapitre VII.)

Saint Luc. XXII.

20. Similiter et calicem, postquam convavit, dicens : Hic est calix sanguinis novi testamenti, qui pro vobis fundetur.

(La suite au chap. suiv.)

CHAPITRE V.

Seconde prédiction de la trahison de Judas. Sortie du traître.

Saint Jean. XIII, 16-30.

16. Amen, amen dico vobis : Non est servus major domino suo, neque apostolus major est eo qui misit illum.

17. Si hac scitis, beati eritis si feceritis ea.

18. Non de omnibus vobis dico : ego scio quos elegerim : sed ut adimpleatur Scriptura : Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum.

19. Amodo dico vobis, priusquam fiat, ut cum factum fuerit, credatis quia ego sum.

20. Amen, amen dico vobis : Qui accipit, si quem misero, me accipit : qui autem me accipit, accipit eum qui me misit.

Saint Luc. XXII, 21-23.

21. Verumtamen ecce manus tradentis me, mecum est in mensa.

22. Et quidem Filius hominis, secundum quod delinquitur est, vadit : verumtamen ve homini illi pro quem tradetur.

23. Et ipsi operuntur querere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturus esset.

(La suite au chapitre suivant.)

Saint Jean. XIII.

21. Cum hec dixisset Jesus, turbatus est spiritu, et protestatus est, et dixit : Amen, amen dico vobis : Quia unus ex vobis tradet me.

22. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hesitantes de quo diceret.

23. Erat ergo recubens unus ex discipulis Jesus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus.

24. Tenit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei : Quis est de quo dicit?

25. Itaque cum recubisset ille supra pectus Jesu, dicit ei : Domine, quis est?

26. Respondit Jesus : Ille est qui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Judae Simonis Iscariotae.

27. Et post buccellam, introivit in eum Satanas. Et dixit ei Jesus : Quod facis, fac cilius.

28. Hoc autem nemo scivit discombentium ad quid dixerit ei :

29. Quidam enim putabant, quia Ioculus habebat Judas, quod dixisset ei Jesus :

Eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum ; aut egenus ut aliquid daret.

30. Cum ergo accepisset ille buccellam, exivit combinat. Erat autem nox.

CHAPITRE VI.

Discours de Jésus après la cène. Jésus prédit la chute de saint Pierre.

Saint Jean. XIII, 31 et suivants.

31. Cum ergo exisset, dixit Jesus : Nunc clarificatus est Filius hominis, et Deus clarificatus est in eo.

32. Si Deus clarificabit est in eo, et Deus clarificabit eum in semetipso, et contum clarificabit eum.

(La suite plus loin.)

Saint Luc. XXII, 24-32.

24. Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse major.

25. Dixit autem eis : Reges gentium dominantur eorum, et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur.

(1) Saint Luc rapporte une parole semblable avant l'institution de la cène eucharistique, et à l'occasion de la cène pascale ; M. Arnaud pense que l'on pourrait y rapporter les deux textes de saint Matthieu et de saint Marc. M. Thoyard, en conservant l'ordre des trois textes, suppose que cette parole fut dite ainsi deux fois. Il y a des exemples de répétitions semblables ; on en trouve une dans le discours même de Jésus après la cène, rapporté par saint Jean : au chap. xiv, v. 13, Jésus dit : *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam*, et il y revient au chap. xvi, v. 25, en disant : *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.*

26. Vos autem non sic : sed qui major est in vobis, fiat sicut minor, et qui processor est, sicut ministrator.

27. Nam quis major est, qui recumbit, aut qui ministrat? nonne qui recumbit?

28. Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat.

29. Vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis :

30. Et ego dispono vobis sicut disposui mihi Pater meus regnum ;

31. Ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo, et sedetis super thronos iudicantes duodecim tribus Israel.

32. Ai autem Dominus : Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum :

33. Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua : et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.

(La suite plus loin.)

Saint Jean. XIII.

33. Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Queritis me : et sicut dixi Judeis :

Quo ego vado, vos non potestis venire : et vobis dico modo.

34. Mandatum novum do vobis : ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem.

35. In hoc cognoscet omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.

36. Dicit ei Simon Petrus : Domine, quo vadis? Respondit Jesus : Quo ego vado, non potes me modo sequi : sequeris autem postea.

Saint Luc. XXII.

33. Qui dixit ei : Domine, tecum paratus sum, et in carcerem et in mortem ire.

34. At ille dixit : Dico tibi, Petre, non caniabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me.

35. Et dixit eis : Quando misi vos sine sacculo, et pera, et calcamentis, numquid aliquid defuit vobis?

36. At illi dixerunt : Nil. Dixit ergo eis : Sed nunc qui habet sacculum, tollat, similiter et peram : et qui non habet, vendat tuniçm suam, et emat gladium.

37. Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc quod scriptum est, oportet impleri in me : Et cum iniquis deputatus est. Eleum ea quae sunt de me, finem habent.

38. At illi dixerunt : Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis : Satis est.

(La suite à la fin du chapitre suivant.)

Saint Jean. XIII.

37. Dicit ei Petrus : Quare non possum te sequi modo? animam meam pro te ponam.

38. Respondit ei Jesus : Animam tuam pro me non ponas : Amen, amen dico tibi : Non cantabit gallus donec ter me neges.

(La suite au chapitre suivant.)

CHAPITRE VII.

Suite du discours de Jésus après la cène. Jésus va au mont des Oliviers.

Saint Jean. XIV, 1 et suivants.

1. Non turbetur cor vestrum : creditis in Deum, et in me credite.

2. In domo Patris mei mansiones multae sunt ; si quo minus, dixissem vobis : Quia vado parare vobis locum.

3. Et si abiero, et preparavero vobis locum, iterum venio, et accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis.

4. Et qui ego vado scitis, et viam scitis.

5. Dicit ei Thomas : Domine, nescimus quo vadis, et quomodo possumus viam scire?

6. Dicit ei Jesus : Ego sum via, et veritas, et vita ; nemo venit ad Patrem, nisi per me.

7. Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis ; et amodo cognoscetis eum, et vidistis eum.

8. Dicit ei Philippe : Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis.

9. Dicit ei Jesus : Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me? Philippe, qui videt me, videt et Patrem. Unomodo tu dicis : Ostende nobis Patrem?

10. Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba quae ego loquor vobis, a nescio non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera.

11. Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est? Alloquor propter opera ipsa credite.

12. Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quae ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet ; quia ego ad Patrem vado.

13. Et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam ; ut glorificetur Pater in Filio.

14. Si quid petieritis me (1) in nomine meo, hoc faciam.

15. Si diligitis me, mandata mea servate.

(1) Ce pronom me n'est pas dans le Grec.

16. Et ego rogabo Patrem, et alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum.

17. Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia non videt eum, nec scit eum: vos autem cognoscetis eum, quia apud vos manebit, et in vobis erit.

18. Non relinquam vos orphanos, veniam ad vos.

19. Adhuc medicum, et mundus me jam non videt; vos autem videtis me, quia ego vivo, et vos vivetis.

20. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis.

21. Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est qui diligit me: qui autem diligit me, diliget et Patrem meo; et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum.

22. Dicit ei Judas, non ille Iscariotes: Domine, quid factum est quia manifestaturus es nobis (ipsum, et non mundum)?

23. Respondit Jesus, et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diligit eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

24. Qui non diligit me, sermones meos non servat; et sermonem (1) quem audistis, non est meus, sed ejus qui misit me, Patris.

25. Haec locutus sum vobis, apud vos manens.

26. Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia quaecumque dixero vobis.

27. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quomodo mundus dat, ego do vobis: non turbetur cor vestrum, neque formidet.

28. Audistis quia ego dixi vobis: Vado, et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem, quia Pater major me est.

29. Et nunc dixi vobis prorsusquam fiat, ut cum factum fuerit, credatis.

30. Jam non multa loquar vobiscum; venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam:

31. Sed ut cognoscatur mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

(La suite au chapitre suivant.)

Saint Matthieu. XXVI. 30. Et hymno dicto, exierunt in montem Oliveti (2).

(La suite au chapitre XI.)

Saint Luc. XXII.

39. Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum: secuti sunt autem illum et discipuli (2).

(La suite au chapitre XI.)

CHAPITRE VIII.

Suite du discours de Jésus après la cène: il recommande la persévérance dans la foi et dans la charité.

Saint Jean. XV, 1 et suivants.

1. Ego sum vitis vera, et Pater meus agricola est.

2. Onnem palmitem in me non ferentem fructum, tollit eum, et omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.

3. Jam vos mundi estis, et propter sermonem quem locutus sum vobis.

4. Manete in me, et ego in vobis. Sicut palmites non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite; sic nec vos, nisi in me manseritis.

5. Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere.

6. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, et arescet, et colligetur eum, et in ignem mittent, et ardet.

7. Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcumque volueritis, petetis, et fiet vobis.

8. In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini mei discipuli.

9. Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos; manete in dilectione mea.

10. Si praecepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut et ego Patris mei praeceptis servavi, et maneo in ejus dilectione.

11. Haec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur.

12. Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

(1) Le Grec dit, et sermo, et c'est bien le sens du texte.

(2) M. Arnauld place le §. 30 de saint Matthieu et le §. 30 de saint Marc, plus haut après le §. 22 du chap. xiii de saint Jean; et il met le §. 30 de saint Luc plus loin, avec le §. 1 du chap. xviii de saint Jean. Mais le parallèle de ces trois textes entre eux est avec le §. 21 du chap. xv de saint Jean dans lieu de les rassembler l'un.

13. Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.

14. Vos amici mei estis, si feceritis quae ego praecipio vobis.

15. Jam non dicam vos servos, quia servus nescit quid faciat dominus ejus; vos autem dixi amicos, quia omnia quaecumque audivi a Patre meo, nota feci vobis.

16. Non vos me elegistis, sed ego elegi vos; et posui vos ut satís, et fructum afferatis, et fructus vester maneat; ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

17. Haec mando vobis, ut diligatis invicem.

18. Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit.

19. Si de mundo fuissetis, mundus quod sum erat diligeret; quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.

20. Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis: Si non est servus major domino suo. Si me persecuti sunt, et vos persequerunt; si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt.

21. Sed haec omnia facient vobis propter nomen meum, quia nesciunt eum qui misit me.

22. Si non venissem, et locutus fuissem eis, peccatum non haberent; nunc autem excusationem non habent de peccato suo.

23. Qui me odit, et Patrem meum odit.

24. Si opera non fecissem in eis, quae nemo alius fecit, peccatum non haberent; nunc autem, et viderant, et oderunt et, et Patrem meum:

25. Sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis.

26. Jam autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me.

27. Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

CHAPITRE IX.

Suite du discours de Jésus après la cène. Seconde prédiction de la chute de saint Pierre.

Saint Jean. XVI, 1 et suivants.

1. Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini.

2. Absque synagoga facietis vos; sed venit hora ut omnis qui interfecit vos, architectur obsequio se prestare Deo.

3. Et haec faciet vobis, quia non noverunt Patrem neque me.

4. Sed haec locutus sum vobis, ut cum venerit hora, eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis.

5. Haec autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram; et nunc vado ad eum qui misit me, et nemo ex vobis interrogat me: Quo vadis?

6. Sed quia haec locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.

7. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paracletus non venit ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos.

8. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, et de judicio.

9. De peccato quidem, quia non crederunt in me:

10. De justitia vero, quia ad Patrem vado, et jam non videbitis me:

11. De judicio autem, quia princeps hujus mundi jam iudicatus est.

12. Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo.

13. Cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non enim locutus a semetipso: sed quaecumque audivit, loquetur, et quae ventura sunt annuntiabit vobis.

14. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

15. Omnia quaecumque habet Pater, mea sunt: propterea dixi: quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

16. Modicum, et jam non videbitis me: et iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem.

17. Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem: Quid est hoc quod dicit nobis: Modicum, et non videbitis me: et iterum modicum, et videbitis me, et quia vado ad Patrem?

18. Dicebant ergo: Quid est hoc quod dicit: Modicum? nescimus quid loquatur.

19. Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interrogare, et dixit eis: De hoc quaeritis inter vos, quia dixi, Modicum, et non videbitis me: et iterum modicum, et videbitis me.

20. Amen, amen, dico vobis, quia plorabitis et fletibus meis, mundus autem gaudet: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

21. Mulier cum parit, tristitia habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum.

22. Et vos igitur, nunc quidem tristitia habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollat a vobis.

23. Et in illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.
24. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo : petite, et accipietis, et gaudium vestrum sit plenum.

25. Hæc in proverbis locutus sum vobis. Venit hora cum jam non in proverbis loquar vobis, sed patrum de Patre annuntians vobis.

26. In illo die in nomine meo petetis : et non dico vobis, quia ego rogabo Patrem de vobis.
27. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego a Deo exivi.

28. Exivi a Patre, et veni in mundum : iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem.

29. Dicitur et discipuli ejus : Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.
30. Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget; in hoc credimus, quia a Deo existi.

31. Respondit eis Jesus : Modo creditis?

Saint Matthieu. XXVI, 31-35.

31. Tunc dicit illis Jesus : Omnes vos scandalizabimini in me, in nocte ista; quia scriptum est : Percutiam pastorem, et dispergentur oves. Sed postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam.

32. Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam.

33. Respondens autem Petrus, ait illi : Et si omnes scandalizati fuerint in te, sed non tuus scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor.

34. Ait illi Jesus : Amen dico tibi, quia in hac nocte, antequam gallus cantet, ter me negabis.

35. Ait illi Petrus : Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt (1).

(La suite au chapitre XI.)

CHAPITRE X.

Prêtre de Jésus après la cène.

Saint Jean. XVII, 1 et suivantes.

1. Hæc locutus est Jesus : et sublevis oculis in cælum, dixit : Pater, venit hora : clarifica Filium tuum, et Filius tuus clarificet te.

2. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

3. Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te, solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum.

4. Ego te clarificavi super terram : opus consummavi, quod dedisti mihi et faciam.

5. Et nunc clarifica me tu, Pater, apud teipsum, claritate quam habui priusquam mundus esset apud te.

6. Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti, et sermonem tuum servaverunt.

7. Nunc cognoverunt quia omnia quae dedisti mihi abs te sunt.

8. Quia verba quae dedisti mihi, dedi eis, et isti acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et dederunt quia tu me misisti.

9. Ego pro eis rogo : non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt.

10. Et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt, et clarificatus sum in eis.
11. Et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater

(1) M. Arnauld réunit ces deux fragments de saint Matthieu et de saint Marc à ceux de saint Luc et de saint Jean rapportés plus haut, chapitre vi. Il suppose que la chute de saint Pierre ne fut prédite qu'une fois. M. Thoyrnard conservant l'ordre du texte des quatre Évangélistes, suppose qu'elle fut prédite une seconde fois à l'occasion de la dispersion que Jésus annonça à ses disciples selon saint Jean. M. Arnauld suppose que cette dispersion fut annoncée deux fois; M. Thoyrnard conservant l'ordre du texte des quatre Évangélistes suppose qu'elle ne fut annoncée qu'une fois.

sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos.
12. Cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo : quos dedisti mihi, custodivi, et nemo ex illis perit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur.

13. Nunc autem ad te venio, et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in seculis.

14. Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo.

15. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo.
16. De mundo non sunt, sicut et ego non sum de mundo.

17. Sanctifica eos in veritate; sermo tuus veritas est.
18. Sicut tu me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum.

19. Et pro eis ego sacrificio meipsum, ut sint et ipsi sanctificati in veritate.
20. Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me :

21. Ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me, et ego in te, et ipsi in nobis unum sint; ut credat mundus, quia tu me misisti.

22. Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis, ut sint unum sicut et nos unum sumus.

23. Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum, et cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos sicut et me dilexisti.

24. Pater, quos dedisti mihi, volo ut abs sum ego, et illi sint mecum, ut videant claritatem meam, quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

25. Pater juste, mundus te non cognovit; ego autem te cognovi, et hi cognoverunt quia tu me misisti.

26. Et notum feci eis nomen tuum, et notum faciam, ut dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

CHAPITRE XI.

Jésus au jardin de Gethsémani; son agonie; sommell de ses disciples.

Saint Matthieu. XXVI, 36-46.

36. Tunc venit Jesus cum illis in villam que dicitur Gethsémani, et dixit discipulis suis : Sedete hic, donec orarem.

37. Et assumpti Petro, et duobus filiis Zebedæi, cepit dæcere.

Saint Marc. XIV, 32-42.

32. Et venit in prædium cui nomen Gethsémani : et ait discipulis suis : Sedete hic, donec orarem.

33. Et assumpsit Petrum, et Jacobum, et Joannem secum, et cepit pavere et tremere.

Saint Luc. XXII, 40-46.

40. Et cum perisset locum, dixit illis : Orate, ne intretis in tentationem.

41. Et ipse avultus est ab eis quantum jacuit est lapis, et positis genibus, orabat.

Saint Jean. XVIII, 1.

1. Hæc cum dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et discipuli ejus.

(La suite au chapitre suivant.)

Saint Matthieu. XXVI, 37-42.

37. Et ait illis : Tristis est anima mea usque ad mortem : sustinete hic, et vigilate mecum.

38. Tunc ait illis : Tristis est anima mea usque ad mortem : sustinete hic, et vigilate mecum.

39. Et progressus paululum, prociidit super terram, et dicens : Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste : voluntatem non sicut ego volo, sed sicut tu.

40. Et venit ad discipulos suos, et invenit eos dormientes, et dicit Petro : Sic, non potuisti una hora vigilare mecum ?

41. Vigilate, et orate, ut intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.

42. Iterum secundo abiit, et oravit, dicens : Pater mi, si non potest hic calix transire, nisi ibam illum, fiat voluntas tua.

43. Et venit iterum, et invenit eos dormientes : erant enim oculi eorum gravati.

Saint Marc. XIV, 34-42.

34. Et ait illis : Tristis est anima mea usque ad mortem : sustinete hic, et vigilate mecum.

35. Et cum processisset paululum, prociidit super terram, et dicens : Pater mi, si fieri posset, transeat ab eo calix iste.

36. Et dixit : Abba, Pater, omnia tibi possibilia sunt : transfer calicem hunc a me : sed non quod ego volo, sed quod tu.

37. Et venit, et invenit eos dormientes. Et ait Petro : Simon, dormis ? non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro vero infirma.

38. Vigilate, et orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro vero infirma.

39. Et iterum abiens oravit, eumdem sermonem dicens.

40. Et reversus denuo invenit eos dormientes (erant enim oculi eorum gravati), et ignorabat quid responderent ei.

Saint Luc. XXII, 45.

45. Et cum surrexisset ab oratione, et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia.

46. Et ait illis : Quid dormitis ? surgite, orate, ne intretis in tentationem.

(La suite au chapitre suivant.)

(La suite au chapitre suivant.)

CHAPITRE XVII.

Repentir et mort de Judas.

Saint Matthieu. XXVII, 3-10.

3. Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quod damnatus esset, poenitentia ductus, reulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus,
4. Dicens: Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videtur.
5. Et projectis argenteis in templo, recessit; et abiens, laqueo se suspendit.
6. Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt: Non licet eos mittere in carcerum, quia pretium sanguinis est.
7. Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum.
8. Propter hoc vocatus est ager ille Hæceldama, hoc est, ager sanguinis, usque in hodiernum diem.
9. Tunc impletum est quod dicitur est per Jeremiam prophetam dicens: Et acciperunt triginta argenteos, pretium appretiat, quem appretiauerunt a filiis Israel.
10. Et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

(La suite au chapitre suivant.)

CHAPITRE XVIII.

Jésus est accusé devant Pilate, et Pilate l'interroge.

Saint Jean. XVIII, 28-38.

28. Et ipsi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut possent manducare pascha.
29. Exiit ergo Pilatus ad eos foras, et dixit: Quam accusationem afferitis adversus hominem hunc?
30. Responderunt, et dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non tibi tradissemus eum.
31. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, et secundum legem vestram iudicato eum. Dixerunt ergo ei Judæi: Nobis non licet interficere quemquam.
32. Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans qua morte esset morturus.

(La suite plus loin.)

Saint Luc. XXIII, 2.

2. Cœperunt autem illum accusare, dicentes: Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dare Cæsari, et dicentem se Christum regem esse.

S. Matthieu. XXVII, 11-14.

Saint Marc. XV, 2-5.

Saint Luc. XXIII, 3-5.

Saint Jean. XVIII, 33-38.

11. Jesus autem stetit ante præsidem: et interrogavit eum Judæorum? At ille respondens, dicens: Tu es rex Judæorum? Dicit illi Jesus: Tu dices.

(La suite plus loin.)

33. Introivit ergo interrogavit eum, dicens: Tu es rex Judæorum? At ille respondens, ait: Tu dices.
34. Respondit Jesus: A tempore ipso hoc dices, an alii dixerunt tibi de me?

35. Respondit Pilatus: Numquid ego Judæus sum? Gens tua, et pontifices tradiderunt mihi; quid fecisti?
36. Respondit Jesus: Regnum meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decernerent, ut non traderet Judæis; nunc autem regnum meum non est hic.
37. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit Jesus: Tu dices, quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate, audit vocem meam.
38. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas?...

Saint Luc. XXIII.

4. At autem Pilatus ad principes sacerdotum, et turbas: Nihil invenio causæ in hoc homine.

(La suite plus loin.)

Saint Jean. XVIII.

- Et cum hoc dixisset, iterum exiit ad Judæos, et dicit eis: Ego nunc invenio in eo causam.

(La suite au chapitre XX.)

Saint Matthieu. XXVII.

Saint Marc. XV.

12. Et cum accusaretur a principibus sacerdotum, et senioribus, nihil respondit.
13. Tunc dicit illi Pilatus: Non audis quantum adversum te dicunt testimonia?
14. Et non respondit ei ad illum verbum, ita ut miraretur preses vehementer.

(La suite au chapitre XX.)

Saint Luc. XXIII.

5. At illi invalescebant, dicentes: Commovet populum, capiens per universam Judæam, incipiens a Galilæa usque huc.

CHAPITRE XIX.

Pilate envoie Jésus à Hérode, et Hérode le renvoie à Pilate.

Saint Luc. XXIII, 5-42.

6. Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset.
7. Et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse Jerusalem erat illis diebus.
8. Herodes autem, viso Jesu, gavisus est valde; erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audierat multa de eo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.
9. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat.
10. Stabant autem principes sacerdotum et scribæ constanter accusantes eum.
11. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo; et illius indutum veste alba, et remisit ad Pilatum.
12. Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die; nam antea inimici erant ad invicem.

CHAPITRE XX.

Pilate veut renvoyer Jésus; les Juifs préfèrent Barabbas.

Saint Luc. XXIII, 43-16.

13. Pilatus autem, convocatis principibus sacerdotum, et magistratibus, et plebe,
14. Dixit ad illos: Oblivistis mihi hunc hominem, quasi avertentem populum, et ecce ego coram vobis interrogans, nullam causam invenio (1) in homine isto, in quibus eum accusatis?
15. Sed neque Herodes: nam remisit vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum est ei.
16. Emendatum ergo illum dimittam.

S. Matthieu. XXVII, 15-23.

Saint Marc. XV, 6-14.

Saint Luc. XXIII, 17-23.

Saint Jean. XVIII, 39 et 40.

15. Per diem autem solemnem autem festum solebat suaverat preses populo dimittere unum ex victis, quemcumque petissent.
16. Habebat autem vincum in quo, qui dicebatur Barabbas.
17. Congregatis ergo illis, dixit Pilatus: Quem vultis dimittam vobis: Barabbam an Jesum, qui dicitur Christus?

Saint Matthieu. XXVII.

Saint Marc. XV.

Saint Luc. XXIII.

48. Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum.
49. Sedente autem illo pro tribunal, misit ad eum uxorem ejus, dicens: Nihil respondit eis, et dixit: Vultis dimittam vobis regem Judæorum?
10. Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.

(1) Selon le Grec, *inveni*.

Saint Matthieu. XXVII.

tibi, et justo illi : multa enim passa sum hodie pro visum propter eum ;
 20. Principes autem sacerdotum et seniores persuasent populo, ut pererent Barabam, Jesum vero perderent.
 21. Respondens autem pressus, ait illi : Quem vultis vobis de duobus dimitti ? At illi dixerunt : Barabam.
 22. Dicit illi Pilatus : Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus ?
 23. Dicunt omnes : Crucifigatur. Ait illi pressus : Quid enim mali fecit ? At illi magis clamabant : Crucifigatur.
(La suite au chapitre XXII.)

Saint Marc. XV.

11. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabam dimitteret eis.
 12. Pilatus autem iterum respondens, ait illi : Quid ergo vultis faciam regi Judaeorum ?
 13. At illi iterum clamaverunt : Crucifige eum.
 14. Pilatus vero dicebat illis : Quid enim mali fecit ? At illi magis clamabant : Crucifige eum.
(La suite au chapitre XXII.)

Saint Luc. XXIII.

ad illos : Quid enim mali fecit iste ? nullam causam mortis invenio in eo : corripiam ergo illum, et dimittam.
 23. At illi instabant vocibus magnis, postulantes ut et invalens echant voces eorum.
(La suite au chapitre XXII.)

CHAPITRE XXI.

Jésus souffre la flagellation ; les soldats l'insultent ; Pilate le présente aux Juifs.

Saint Jean. XIX, 4-11.

1. Tunc (1) ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit.
 2. Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus, et veste purpurea circumdederunt eum.
 3. Et veniebat ad eum, et dicebat : Ave, rex Judaeorum : et dabant ei alapas.
 4. Exivit ergo iterum Pilatus foras, et dicit eis : Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam.
 5. Exiit ergo Jesus nudatus coronam spinarum, et purpureum vestimentum). Et dicit eis : Ecce homo.
 6. Cum ergo vidissent eum pontifices, et ministri, clamabant dicentes : Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Accipite eum vos, et crucifigite : ego enim non invenio in eo causam.
 7. Responderunt ei Judaei : Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit.
 8. Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.
 9. Et ingressus est in pratorium iterum, et dixit ad Jesum : Unde es tu ? Jesus autem responsus non dedit ei.
 10. Dicit ergo ei Pilatus : Mihi non loquaris ? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te ?
 11. Respondit Jesus : Non haberes potestatem ad verum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.

CHAPITRE XXII.

Les Juifs demandent la mort de Jésus ; Pilate le leur abandonne.

Saint Jean. XIX, 12-16.

12. Et exinde quaerebat Pilatus dimittere eum. Judaei autem clamabant, dicentes : Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris : omnis enim qui se regem facit, contra-dicit Caesari.
 13. Pilatus autem cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali in loco qui dicitur Lithostrotos, hebraice autem Gabbatha.
 14. Erat autem parasceve Paschae, hora quasi sexta (2), et dicit Judaeis : Ecce rex vester.
 15. Illi autem clamabant : Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Regem vestrum crucifigam ? Responderunt pontifices : Non habemus regem nisi Caesarem.
(La suite plus loin.)

(1) M. Arnauld rappelle ici les textes de saint Matthieu, xxvii, 27-30, et de saint Marc, xv, 16-19, où l'on verra un fait tout semblable à celui-ci. M. Thoyard en conservant l'ordre du texte, suppose que Jésus fut abandonné aux Juifs par Pilate, et selon les textes de saint Jean, avant que Jésus fut abandonné aux Juifs par Pilate, et selon les textes des autres Évangélistes, après que Pilate l'eût abandonné. Le texte de saint Matthieu est lié à ce qui le précède par un *Tunc* qui ne peut guère permettre de ramener ici le fait dont il parle, et que saint Marc place au même endroit.

(2) On s'en d'ailleurs exemplifions, *hora tertio*, est qui s'accorde beaucoup mieux avec le texte de saint Marc, xv, 25, qui porte que Jésus fut crucifié dès la troisième heure.

Saint Matthieu. XXVII, 24-26.

24. Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret : accepta aqua, lavit manus coram populo, dicens : Innocens ego sum a sanguine justitiae hujus : vos videritis.
 25. Et respondens universus populus, dixit : Sanguis ejus super nos, et super filios nostros.

Saint Matthieu. XXVII.

26. Tunc dimisit illis Barabam : Jesum autem flagellatum tradidit eis, ut crucifigeretur.

Saint Marc. XV, 15.

15. Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabam, et tradidit Jesum flagellatum, ut crucifigeretur.

Saint Luc. XXIII, 24 et 25.

24. Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum.
 25. Dimisit autem illis eum, qui pro-

Saint Jean. XIX.

16. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur.
 17. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur.
 18. Et cooperunt salutare eum : Ave, rex Judaeorum.
 19. Et percutiebant caput ejus arundine, et conspuant eum : et ponentes gema, adorabant eum (1).
 20. Et expuantes in eum, acceperunt arundinem, et percutiebant caput ejus (1).

CHAPITRE XXIII.

Jésus est encore inuité dans le prétoire par les soldats.

Saint Matthieu. XXVII, 27-30.

27. Tunc milites praesidis suscipientes Jesum in pratorium, congregaverunt ad eum universam cohortem.
 28. Et exuentes eum, chlamydem coeruleam circumdederunt ei.
 29. Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, et arundinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudabant ei, dicentes : Ave, rex Judaeorum.
 30. Et expuantes in eum, acceperunt arundinem, et percutiebant caput ejus (1).

Saint Marc. XV, 16-19.

16. Milites autem duxerunt eum in atrium praetorii, et convocant totam cohortem.
 17. Et induunt eum purpura, et imponunt ei plectentes spinarum coronam.
 18. Et cooperunt salutare eum : Ave, rex Judaeorum.
 19. Et percutiebant caput ejus arundine, et conspuant eum : et ponentes gema, adorabant eum (1).
 20. Et expuantes in eum, acceperunt arundinem, et percutiebant caput ejus (1).

CHAPITRE XXIV.

Jésus est conduit au Calvaire.

S. Matthieu. XXVII, 31 et 32.

31. Et postquam illuserunt ei, excruciarunt eum chlamyde, et induerunt eum vestimentis suis, et duxerunt eum ut crucifigerent.

Saint Marc. XV, 20 et 21.

20. Et postquam illuserunt ei, excruciarunt illum purpura, et induerunt eum vestimentis suis, et duxerunt illum ut crucifigerent eum.

Saint Jean. XIX, 16-18.

16. Susceperunt autem Jesum et eduxerunt.
 17. Et bajulus sibi crucem, exivit in eum, qui dicitur Calvariae, locum, hebraice autem Golgotha :
 18. Illi crucifixerunt eum....
(La suite au chapitre suivant.)

Saint Matthieu. XXVII.

32. Exuentes autem, invenerunt hominem Cyrenensem nomine Simonem : quem angariaverunt ut tollerent crucem ejus.

Saint Marc. XV.

21. Et angariaverunt Cyrenensem quemdam Simonem Cyrenensem, venientem de villa, patrem Alexandri et Rufi, ut tollerent crucem ejus.

Saint Jean. XXIII, 26-32.

26. Et cum dixerit eum, apprehenderunt Simonem quemdam Cyrenensem, venientem de villa, et imposuerunt illi crucem portare post Jesum.
 27. Suscepit autem illum multa turba populi et mulierum : quae plangebant, et lamentabantur eum.
 28. Conversus autem ad illas Jesus, dixit : Filiae Jerusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, et super filios vestros.
 29. Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent : Beatae steriles, et ventres qui non genuerunt, et ubera quae non lactaverunt.
 30. Tunc incipient dicere montibus : Cadite super nos, et collibus : Operite nos.

(1) Pour concilier ces deux textes avec celui de saint Jean, qui met le couronnement et les insultes des soldats avant que Jésus-Christ eût été abandonné par Pilate, on peut dire qu'en effet le couronnement d'épines avait précédé ; mais que les insultes qui alors y furent jointes, recommencèrent après que Pilate eût abandonné Jésus ; en sorte qu'il y eut l'expression de saint Matthieu, *circumdederunt*... *posuerunt*... *significaverunt circumdederunt*... *posuerunt*... ; et de même que dans saint Marc, *induxerunt*... *imposuerunt*, *significaverunt induxerunt*... *imposuerunt*.

31. Quis si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?
32. Ducebatur autem et alii duo nequam cum eo, ut interficerentur.

CHAPITRE XXV.

Crucifiement de Jésus; partage de ses vêtements; titre mis sur sa croix

S. Matthieu. XXVII, 33-38.

33. Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est Calvarie locus.

34. Et dederunt ei vinum hibere cum felle mistum. Et cum gustasset, noluit bibere.

35. Postquam autem crucifixerunt eum, dividerunt vestimenta ejus, sortem mittentes: ut impleteret quod dictum est per prophetam dicentem: Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.
36. Et sedentes, servabant eum.

Saint Marc. XV, 22-28.

22. Et perducunt illum in Golgotha locum, quod est interpretatum Calvarie locus.

23. Et dabant ei bibere myrrinum ac vinum, et non accipit.

24. Et crucifigentes eum, dividerunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret.

25. Erat autem hora tertia: et crucifixerunt eum.

Saint Luc. XXIII, 33, 34 et 38.

33. Et postquam venerunt in locum qui vocatur Calvarie, ibi crucifixerunt eum, et latrones, unum a dextris, et alterum a sinistris.

34. Jesus autem dicebat: Pater, dimitte illis; non enim sciunt quid faciunt.....

Saint Jean. XIX, 18-24.

18.Crucifixerunt eum, et cum eo alios duos, hinc et hinc, medium autem Jesum.

19. Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes.
(*La suite au chapitre suivant.*)
20. Unicuique militi partem, et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.
21. Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, e jus sit. Ut Scriptura impleteret, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt (4).
(*La suite au chapitre XXVII.*)

Saint Jean. XIX, 18-24.

18.Crucifixerunt eum, et cum eo alios duos, hinc et hinc, medium autem Jesum.

19. Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes.
(*La suite au chapitre suivant.*)

20. Unicuique militi partem, et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.

21. Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, e jus sit. Ut Scriptura impleteret, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt (4).
(*La suite au chapitre XXVII.*)

S. Matthieu. XXVII,

37. Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: Hic est Jesus Rex Judæorum.

38. Tunc crucifigunt eum cum eo duo latrones: unus a dextris, et unus a sinistris (3).

(*La suite au chapitre suivant.*)

21. Dicebat ergo Pilatus pontifex Judæorum: Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum.

22. Respondit Pilatus: Quod scripsit, scripsit.
(*La suite plus haut.*)

Saint Marc. XV,

26. Et erat titulus cause ejus inscriptus: Rex Judæorum.

27. Et cum eo crucifigunt duos latrones: unum a dextris, et alium a sinistris.

28. Et impleta est Scriptura que dicit: Et cum iniquis reputatus est (2).

29. Et erat scriptum hebraice, græce et latine.

30. Dicebat ergo Pilatus pontifex Judæorum: Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum.

22. Respondit Pilatus: Quod scripsit, scripsit.
(*La suite plus haut.*)

Saint Luc. XXIII,

38. Erat autem et super scripto scriptus: Rex Judæorum.

39. Et cum eo crucifigunt duos latrones: unum a dextris, et alium a sinistris.

40. Et impleta est Scriptura que dicit: Et cum iniquis reputatus est (2).

41. Et erat scriptum hebraice, græce et latine.

42. Dicebat ergo Pilatus pontifex Judæorum: Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum.

22. Respondit Pilatus: Quod scripsit, scripsit.
(*La suite plus haut.*)

Saint Jean. XIX,

19. Scripsit autem et titulum Pilatus: et posuit super crucem. Erat autem scriptum: Jesus Nazarenus, rex Judæorum.

20. Hinc ergo titulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem arde locum, ubi crucifiguntur.

21. Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, e jus sit. Ut Scriptura impleteret, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt (4).

22. Respondit Pilatus: Quod scripsit, scripsit.
(*La suite plus haut.*)

CHAPITRE XXVI.

Jésus insulté sur la croix. Paroles de Jésus à l'un des voleurs crucifiés avec lui.

S. Matthieu. XXVII, 39-44.

39. Prætereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua.

40. Et dicentes: Vah!

Saint Marc. XV, 29-32.

29. Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes: Vah!

30. Vah! qui destruis templum

Saint Luc. XXIII, 35-37.

35. Et stabat populus spectans, et deridebant eum, moventes capita sua, et dicentes: Principes cum eis, dicentes: Alios salvos fecit, se sal-

vos faciat, si hic est Christus Dei electus.

Saint Matthieu. XXVII,

41. qui destruis templum Dei, et in triduo illud reedificas; salva temetipsum; si Filius Dei es, descende de cruce.

44. Similiter et principes sacerdotum illudentes cum scribis et senioribus, dicebant:

42. Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere; si rex Israel est, descendat nunc de cruce, et credamus ei.

43. Confidit in Deo; liberet nunc, si vult eum; dixit enim: Quia Filius Dei sum.

44. Idipsum autem et latrones, qui crucifigi erant cum eo, impropriebant ei (1).
(*La suite au chapitre suivant.*)

Saint Marc. XV,

41. qui destruis templum Dei, et in tribus diebus reedificas; salva temetipsum; si Filius Dei es, descende de cruce.

44. Similiter et summi sacerdotes illudentes, ad alterum cum scribis dicebant: Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere.

42. Christus rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus, et credamus. Et qui cum eo crucifigi erant, convitabantur ei (1).
(*La suite au chapitre suivant.*)

43. Confidit in Deo; liberet nunc, si vult eum; dixit enim: Quia Filius Dei sum.

44. Idipsum autem et latrones, qui crucifigi erant cum eo, impropriebant ei (1).
(*La suite au chapitre suivant.*)

Saint Luc. XXIII,

41. qui destruis templum Dei, et in tribus diebus reedificas; salva temetipsum; si Filius Dei es, descende de cruce.

44. Similiter et summi sacerdotes illudentes, ad alterum cum scribis dicebant: Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere.

42. Christus rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus, et credamus. Et qui cum eo crucifigi erant, convitabantur ei (1).
(*La suite au chapitre suivant.*)

43. Confidit in Deo; liberet nunc, si vult eum; dixit enim: Quia Filius Dei sum.

44. Idipsum autem et latrones, qui crucifigi erant cum eo, impropriebant ei (1).
(*La suite au chapitre suivant.*)

Saint Luc. XXIII, 39-43.

39. Unus autem de his qui pendebat latronibus, blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, salvum fac temetipsum et nos.

40. Respondens autem alter, increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es?

41. Et nos quidem iuste, nam digna facti recipimus; hic vero nihil mali gessit.

42. Et dicebat ad Jesum: Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum.

43. Et dixit illi Jesus: Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso.
(*La suite au chapitre suivant.*)

CHAPITRE XXVII.

Paroles de Jésus à la sainte Vierge et à saint Jean. Mort de Jésus.

Saint Jean. XIX, 25-27.

25. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus Maria Cleophae et Maria Magdalene.

26. Cum vidisset ergo Jesum matrem, et discipulum stantem quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus. Et ex illa hora accipit eum discipulus in sua.

(*La suite plus loin.*)

Saint Matthieu. XXVII, 45-56.

45. A sexta autem hora, tenebrae factæ sunt super universam terram, usque ad horam nonam.

46. Et circa horam nonam, clamavit Jesus voce magna, dicens: Eli, Eli, lamma sabachthani: hoc est, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?

47. Quidam autem illic stantes, et audientes, dicebant: Eliam vocat israhel.

48. Et continuo currrens unus ex eis, accepit spongiam implevit aceto, et imposuit arundini, et dabat ei bibere.

49. Ceteri vero dicebant: Sine, videamus an veniat Elias, liberans eum.

Saint Marc. XV, 33-41.

33. Et facta hora sexta, tenebrae factæ sunt per totam terram usque in horam nonam.

34. Et hora nona exclamavit Jesus voce magna dicens: Eli, Eli, lamma sabachthani: quod est interpretatum: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?

35. Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant: Ecce Eliam vocat.

36. Currrens autem unus, et implens spongiam aceto, circumponens calamo, potum dabat ei, dicens: Sine, videamus an veniat Elias ad deponendum eum.

Saint Luc. XXIII, 44-49.

44. Erat autem fere hora sexta, et tenebrae factæ sunt in universam terram, usque in horam nonam.

45. Et obscuratus est sol.....
(*La suite plus loin.*)

28. Postea sciens Jesus, quia omnia consummata sunt: ut consummaretur Scriptura, dixit: Sitio.

29. Vas ergo erat positum aceto plenum: illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus.

30. Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit: Con-

(1) Il a fallu transposer ici ces deux v. 23 et 24 pour conserver le parallèle des trois autres Évangélistes sur cette circonstance; mais il est aisé de voir que cette transposition ne change rien au récit. M. Thoynard a préféré l'ordre marqué par saint Jean.

(2) Saint Matthieu et saint Marc plaçaient le crucifiement des deux voleurs, marqué plus haut par saint Luc et par saint Jean. Je n'ai pas cru devoir transposer pour cela aucun des quatre textes.

(1) Le parallèle du texte de saint Luc avec ceux de saint Marc et de saint Matthieu, montre que ce que ces deux Évangélistes disent des voleurs crucifiés avec Jésus-Christ, doit s'entendre de l'un d'eux, comme l'explique saint Luc.

S. Matthieu. XXVII.

50. Jhesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum.

51. Et ecce velum templi scissum est a summo usque deorsum in duas partes a summo usque deorsum (4), et terra loia.

52. Et monumenta aperta sunt, et multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt.

53. Et excentes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, et apparuerunt multis.

Saint Matthieu. XXVII.

54. Centurio autem, et qui cum eo erant, custodientes Jhesum, viso terræ motu, et his que fiebant, timuerunt valde, dicens: Verò Filius Dei erat iste.

55. Erant autem ibi mulieres multe a longe, que secute erant Jhesum a Gallilea, ministrantes ei:

56. Inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi et Joseph mater, et Salome.

57. Inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi et Joseph mater filiorum Zebedi.

Saint Marc. XV.

37. Jhesus autem emissus voce magna, expiravit.

38. Et velum templi scissum est a summo usque deorsum (1).

(La suite plus loin.)

32. Et monumenta aperta sunt, et multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt.

53. Et excentes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, et apparuerunt multis.

Saint Marc. XV.

39. Videns autem centurio quid ad se stabat, quia sic clamans exprasset, ait: Vere hic homo Filius Dei erat.

40. Erant autem et mulieres de longe aspicientes: Inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi matris et Joseph mater, et Salome.

41. Et cum esset in Gallilea, sequebatur eum, et ministrabant ei, et alie multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

41. Et cum esset in Gallilea, sequebatur eum, et ministrabant ei, et alie multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

Saint Luc. XXIII.

45.... Et inclinato templi scissum est medium (1).

46. Et clamans voce magna, Jhesus dixit: Vere hic homo justus erat.

47. Videns autem centurio quid factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat.

48. Et omnes turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant que fiebant, percontantes pectora sua revertebantur.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

Saint Jean. XIX.

30.... Et inclinato templi scissum est medium (1).

46. Et clamans voce magna, Jhesus dixit: Vere hic homo justus erat.

47. Videns autem centurio quid factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat.

48. Et omnes turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant que fiebant, percontantes pectora sua revertebantur.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

Côté de Jésus porcé. Sa sépulture. Gardé mis à son sépulture.

Saint Jean. XIX. 31 et suivants.

31. Judei ergo (quoniam parasceve erat), et non remaneret in cruce corpora sabbato (erat enim magnus dies ille sabbati), rogaverunt Pilatum ut frangeretur eorum crura, et tolleretur.

32. Venerunt ergo milites, et primi quidem frogerunt crura, et alterius qui crucifixus est cum eo.

33. Ad Jhesum autem cum venissent, et viderunt eum jam mortuum, non frogerunt ejus crura.

34. Sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exiit sanguis et aqua. Scit qui ei vidit, testimonium perhibuit; et verum est testimonium ejus. Et ille scripsit quia vera dixit, et ut vos creditis.

35. Facta sunt enim hæc ut Scriptura impletur: et non communiis ex eo.

37. Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt in quem transierunt.

S. Matthieu. XXVII.

57. Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jhesu.

58. Hic accessit ad Pilatum, et petit corpus Jhesu reddi corpus.

59. Et accessit ad Pilatum, et petit corpus Jhesu.

Saint Marc. XV. 42 et suivants.

42. Et cum jam sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jhesu.

43. Venit Joseph ab Arimathea, nobilis decurio, qui et ipse erat expectans regnum Dei, et ait: Deditur mihi corpus Jhesu.

44. Deditur ei corpus Jhesu.

Saint Luc. XXIII. 50 et suivants.

50. Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir bonus et justus.

51. Hic non condescenserat consilio et actibus eorum, ab Arimathea, civitate Judæe, qui expectabat regnum Dei.

52. Hic accessit ad Pilatum, et petit corpus Jhesu.

53. Hic accessit ad Pilatum, et petit corpus Jhesu.

54. Deditur ei corpus Jhesu.

55. Deditur ei corpus Jhesu.

56. Deditur ei corpus Jhesu.

57. Deditur ei corpus Jhesu.

58. Deditur ei corpus Jhesu.

59. Deditur ei corpus Jhesu.

60. Deditur ei corpus Jhesu.

61. Deditur ei corpus Jhesu.

S. Matthieu. XXVII.

corpore. Joseph involvit illud in sindone munda.

60. Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et adinvolvit saxum magnum ad ostium monumenti, et abiit.

61. Erat autem ibi Maria Magdalene, et altera Maria, sedentes contra sepulcrum.

62. Allora autem die, que est post parasceven, convenerunt principes sacerdotum et pharisæi ad Pilatum.

63. Dicens: Domine, recordati sumus illos, qui seductores ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resurram.

64. Jube ergo custodiri sepulcrum usque in diem tertium, et dicant plebi: Surrexit a mortuis; et erit novissimus error peior priore.

65. Ait illis Pilatus: Habetis custodiam; et ille, custodite sicut scitis.

66. Illi autem abeuntes, munierunt sepulcrum, signantes lapidem, cum custodiibus.

Saint Marc. XV.

44. Pilatus autem mirabatur, et accessit centurione, interrogavit eum, si jam mortuus esset.

45. Et cum cognovisset a centurione, donavit corpus Joseph.

46. Joseph autem mercator sindonem, et deponens eum, involvit sindone, et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti.

47. Maria autem Magdalene, et altera Maria, speciebant eum, et ibi sequebantur.

48. Erant autem ibi mulieres que secute erant Jhesum a Gallilea, ministrantes ei.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

49. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

Saint Luc. XXIII.

53. Et depositum nocte primam, ferens mixturam myrrhæ et aloes, quasi libras centum.

54. Et dies erat parasceves, et sabbatum illicusoboth.

55. Subsecutus autem mulieres, que cum eo venerunt de Gallilea, viderunt monumentum, et quemadmodum positum erat corpus ejus.

56. Et reverentes paraverunt aromata et unguenta; et sabbatum quidem sabbatum secundum mandatum.

57. Erant autem ibi mulieres que secute erant Jhesum a Gallilea, ministrantes ei.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

58. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

Saint Jean. XIX.

et Nicodemum, qui venerat ad Jhesum nocte primam, ferens mixturam myrrhæ et aloes, quasi libras centum.

40. Accesserunt ergo corpus Jhesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatis, sicut mos est Judæis sepelire.

41. Erat autem in loco ubi crucifixus est, hortus; et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus fuerat.

42. Ibi ergo properter parasceven Judæorum, quia statuta erat monumentum, posuerunt Jhesum.

43. Erant autem ibi mulieres que secute erant Jhesum a Gallilea, ministrantes ei.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

44. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres que secute cum erant a Gallilea, hie videntes, multe que simul cum eo ascenderant Jerusalem.

(1) Le parallèle du texte de saint Luc avec ceux de saint Matthieu et de saint Marc, donne lieu de présumer que le voile du temple commença de se déchirer entièrement au moment où Jhesus expira, comme lo disent les deux autres Évangélistes.

S. Matth. XXVIII.
 surrexit enim sicut dixit. Venite, et videte locum ubi positus erat Dominus. 7. Et cito vultis dicite discipulis eius, et ecce procedit vos in Galilæam : ibi enim videbitis : ecce prædixi vobis. 8. Et exierunt cito de monumento cum timore et gaudio magno, currentes nuntiare discipulis eius. 9. Et ecce Jesus occurrit illis, dicens : Ave! Ille autem accesserunt, et tenuerunt pedes ejus, et adoraverunt eum.

10. Tunc ait illis Jesus : Nolite timere : Ihesus enim, qui nuntiavit vobis in Galilæam, ibi me videbitis. 11. Que cum abissent, ecce quidam de custodiibus venerunt in civitatem, et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerant.

12. Et congregati cum senioribus, consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt militibus. 13. Dixerunt : Dicite quia discipuli ejus nocte venerunt, et foras sunt eum, nobis dormientibus.

14. Et si hoc auditum fuerit a preside, non suadibus ei, et securis vos faciemus. 15. At illi, accepta pecunia, fecerunt sicut erat edocti. Et divulgatum est verbum istud apud Iudeos, usque in hodiernum diem.

(La suite à la fin du chapitre XXXI.)

21. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israël : et nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quod hæc facta sunt.

22. Sed et mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, que ante locum fuerant ad monumentum.

23. Et non invento corpore ejus, venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicitur eum vivere.

Saint Marc. XVI.
 est hic, ecce locus ubi posuerunt eum. 7. Sed ille dixit discipulis ejus, et Petro, quia præcedit vos in Galilæam : ibi enim videbitis : ecce prædixi vobis. 8. At illæ exantibus, fugerunt de monumento ; invaserat enim eis tremor et terrore ; et nemi quidem dixerunt : timebat enim.

9. Surgens autem mane, prima sabbatum, apparuit primo Marie Magdalene, que quæ egerat septem demonia.

10. Illa vadens nuntiavit his qui cum eo fuerant, in genibus, et flentibus. 11. Et illi audientes quia vivebat, et visus esset ab eis, non crediderunt.

12. Post hæc autem nuntiavit duobus ex his ambulantes, os tensus est in alia et gligie, euntibus in villam.

13. Et illi euntes nuntiaverunt cæteris : nec illi crediderunt.

(La suite au chapitre XXXI.)

45. Et factum est dum fabularentur, et secum quærerent, et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis.

46. Cetero autem illorum tenebatur, non eum agnoscerent.

47. Et ait ad illos : Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes?

48. Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei : Tu solus peregrinus es in Jerusalem, et non cognovisti que facta sunt in illa his diebus?

49. Quibus ille dixit : Que ? Et dixerunt : De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone, coram Deo et omni populo :

20. Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis, et crucifixerunt eum.

Saint Luc. XXIV.
 7. Dicens : Quia oportet Filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, et crucifigi, et die tertia resurgere.

8. Et recordatamini verborum ejus. 9. Et regressæ sunt verborum ejus. 10. Erat autem Maria Magdalene, et Joanna, et Maria Jacobi, et cætera que cum eis erant, que dicebant ad apostolos hæc.

11. Illa visa sunt ante illos, sicut de liramentum, verba ista ; et non crediderunt illis.

12. Petrus autem occurrit, et cæcurrens ad monumentum ; et procumbens, vidit linteamina sola posita, et abiit, secum mirans quod factum fuerat.

13. Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaus.

14. Et ipsi loquentes corpus Jesus.

15. Dixerunt illi : Mulier, quid plorasti ? Dicit eis : Quia interit Dominus meus, et nescio ubi posuerunt eum.

16. Hæc cum dixisset, conversa est retroversum, et vidit Jesum stantem : et non sciebat quia Jesus est.

17. Dicit ei Jesus : Mulier, quid plorasti ? quem queris ? Ille existimans quia hortulanus esset, dicit ei : Domine, si sustulisti eum, dic mihi ubi posuisti eum, et ego eum tolam.

18. Dicit ei Jesus : Maria, Converteris ! Rabboni ! quod dicitur Magister.

Saint Jean. XX.
 clausisset, vidit postea linteamina, non tamen introivit.

6. Venit ergo Simon Petrus, sequens eum, et introivit in monumentum, et vidit linteamina posita.

7. Et sudarium, quod fuerat super caput ejus, non cum linteamibus positum, sed separatim involutum in unum locum.

8. Tunc ergo introivit, et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum, et vidit, et credidit.

9. Nondum enim sciebat Scripturam, quia oportebat esse a mortuis resurgere.

10. Abierunt ergo Iheram discipuli ad semetipsos.

11. Maria autem stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergo flet, incitavit se, et procepit in monumentum :

12. Et vidit duos angelos in albis, sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesus.

13. Dixerunt illi : Mulier, quid plorasti ? Dicit eis : Quia interit Dominus meus, et nescio ubi posuerunt eum.

14. Hæc cum dixisset, conversa est retroversum, et vidit Jesum stantem : et non sciebat quia Jesus est.

15. Dicit ei Jesus : Mulier, quid plorasti ? quem queris ? Ille existimans quia hortulanus esset, dicit ei : Domine, si sustulisti eum, dic mihi ubi posuisti eum, et ego eum tolam.

16. Dicit ei Jesus : Maria, Converteris ! Rabboni ! quod dicitur Magister.

17. Dicit ei Jesus : Mulier, quid plorasti ? quem queris ? Ille existimans quia hortulanus esset, dicit ei : Domine, si sustulisti eum, dic mihi ubi posuisti eum, et ego eum tolam.

18. Dicit ei Jesus : Maria, Converteris ! Rabboni ! quod dicitur Magister.

19. Quibus ille dixit : Que ? Et dixerunt : De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone, coram Deo et omni populo :

20. Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis, et crucifixerunt eum.

21. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israël : et nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quod hæc facta sunt.

22. Sed et mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, que ante locum fuerant ad monumentum.

23. Et non invento corpore ejus, venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicitur eum vivere.

Saint Luc. XXIV.

24. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum : et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt.

25. Et ipse dixit ad eos : O stulti, et tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sunt prophetæ !

26. Nunc hæc oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam ?

27. Et incipiens a Moysæ, et omnibus prophetis, interpretatur illis in omnibus Scripturis, que de ipso erant.

28. Et appropinquaverunt castello quo ibant, et ipse se fecit longius ire.

29. Et coegerunt illum, dicentes : Mane nobiscum, quoniam advesperascit, et inclinata est jam dies. Et intravit cum illis.

30. Et factum est dum recumberet cum eis, accepit panem, et benedixit, ac fregit, et porrigebat illis.

31. Et aperti sunt illi oculos, et cognoverunt eum, et ipse evanuit ex oculis eorum.

32. Et dixerunt ad invicem : Nunc cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, et aperiret nobis Scripturas ?

33. Et surgentes eadem hora, regressi sunt in Jerusalem, et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum illis erant.

34. Dixerunt : Quod surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni.

35. Et ipsi narrabant que gesta erant in via, et quomodo cognoverunt eum in fractione panis (1).

Saint Jean. XX.

17. Dicit ei Jesus : Noli me tangere : non enim enim ascendi ad Patrem meum : vade autem ad fratres meos, et dic eis : Ascendo ad Patrem meum, et Patrem vestrum, Deum meum, et Deum vestrum.

18. Venit Maria Magdalene annuntians discipulis : Quia vidi Dominum, et hæc dixit mihi.

(La suite au chapitre XXIV.)

19. Cum ergo sero esset die illi, una sabbatorum, et fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, et stetit in medio, et dixit eis : Pax vobis.

20. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino.

21. Dicit ergo eis Iheram : Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos.

22. Hæc cum dixisset, insufflavit, et dixit eis : Accipite Spiritum Sanctum :

23. Quorum remiseritis peccata, remittantur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt.

24. Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus.

25. Dixerunt ergo ei alii discipuli : Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis : Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam.

26. Et post dies octid, iterum erant discipuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus, januis clausis, et stetit in medio, et dixit : Pax vobis.

27. Deinde dicit Thomas : Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum, et noli esse incredulus, sed fidelis.

28. Respondit Thomas, et dixit ei : Domine meus, et Deus meus.

(1) Comme les textes assemblés dans ces chapitres entrent dans le détail d'un très-grand nombre de circonstances, dont les unes sont marquées par plusieurs Évangélistes, et les autres par un seul, ai j'aurais voulu entreprendre de combiner ensemble ces circonstances, il aurait fallu confondre les textes des quatre Évangélistes ; j'ai cru donc le meilleur plus avantageux de séparer leurs récits, dans lesquels il est aisé de reconnaître les circonstances qui se ressemblent.

(2) M. Thoyrand renvoie ces deux v. 44 et 45 à la dernière apparition de Jésus-Christ : mais ils paraissent mieux convenir ici ; il y a assez lieu de présumer que ce fut dès le premier jour que Jésus-Christ leur ouvrit l'esprit pour leur donner l'intelligence des divines Écritures.

20. Dixit ei Jesus : Quia vidisti me, Thomæ, credidisti; beati qui non viderunt, et crediderunt.
 30. Multa quidem, et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc.
 31. Hæc autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei; et ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

CHAPITRE XXXI.

Apparitions de Jésus près de la mer de Tibériade et sur une montagne de Galilée.

Saint Jean. XXI, 1 et suivants.

1. Postea manifestavit se iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiædis. Manifestavit autem sic :
 2. Erant simul Simon Petrus, et Thomas, qui dicitur Didymus, et Nathanael, qui erat a Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo.
 3. Dicit eis Simon Petrus : Vado piscari. Dicunt ei : Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt in navim, et illa nocte nihil prenderunt.
 4. Mane autem facta, stetit Jesus in litore : non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est.
 5. Dixit ergo eis Jesus : Pueri, nunquid pulmentarium habetis? Responderunt ei : Non.
 6. Dicit eis : Mitte in dexteram navigii rete, et invenietis. Miserunt ergo, et jam non valebant illud trahere pro multitudine piscium.
 7. Dixit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro : Dominus est, Simon Petrus, cum audisset quia Dominus est, tunc succinxit se (erat enim nudus), et misit se in mare.
 8. Alii autem discipuli navigio venerunt (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis), trahentes rete piscium.
 9. Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas postas, et piscem superpositum, et panem.
 10. Dicit eis Jesus : Aferte de piscibus quos predidistis nunc.
 11. Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est sciscimus rete.
 12. Dicit eis Jesus : Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum, Tu quis es? scientes quia Dominus est.
 13. Et venit Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter.
 14. Hoc jam tertio (1) manifestatus est Jesus discipulis suis, cum resurrexisset a mortuis.
 15. Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Jesus : Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei : Etiam, Domine; tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos.
 16. Dicit ei iterum : Simon Joannis, diligis me? At ille : Etiam, Domine; tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos.
 17. Dicit ei tertio : Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dicit ei tertio, Amas me? et dixit ei : Domine, tu omnia nosti; tu scis quia amo te. Dixit ei : Pasce oves meas.
 18. Amen, amen dico tibi : Cum esser junior, cingebas te, et ambulabas ubi volebas; cum autem senexeris, extendes manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo tu non vis.
 19. Hoc autem dixit, significans quia mortuo clarificaturus esset Deum. Et cum hoc dixisset, dicit ei : Sequere me.
 20. Conversus Petrus, vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, quod et recubuit in coma super peccatus ejus, et dixit : Domine, quis est qui tractat te?
 21. Hunc ergo cum vidisset Petrus, dixit Jesu : Domine, hic autem quis?
 22. Dicit ei Jesus : Sic enim volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere.
 23. Exiit ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus : Non moritur; sed : Sic enim volo manere donec veniam, quid ad te?
 24. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet, et scripsit hæc; et scimus quia verum est testimonium ejus.
 25. Sunt autem et alia multa, quæ fecit Jesus; quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.

(FIN DU TEXTE DE SAINT JEAN.)

(1) C'était la troisième fois pour les apôtres : la première, aux dix assemblées en l'absence de saint Thomas, le jour même de la résurrection : la seconde huit jours après, saint Thomas étant avec eux.

(2) Le sens du Grec aux v. 22 et 23 est : Si enim volo, etc.

Saint Matthieu. XXVIII, 16 et 17.

16. Undecim autem discipuli abierunt in Galilæam, in montem ubi constituerat illis Jesus.
 17. Et videntes eum adoraverunt; quidam autem dubitaverunt.

CHAPITRE XXXII.

Dernière apparition de Jésus-Christ. Son ascension.

<p>Saint Matthieu. XXVIII, 18 et suivants.
 18. Et accessit Jesus, locutus est eis, dicens : Datis est mihi omnis potestas in celo et in terra.
 19. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.
 20. Docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.</p> | <p>Saint Marc. XVI, 14 et suivants.
 14. Novissimus recumbens locutus est eis, dicens : Datis est mihi omnis potestas in celo et in terra.
 15. Et dixit eis : Euntes in mundum universum, predicæte Evangelium omni creature.
 16. Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit : qui vero non crediderit, condemnabitur.
 17. Signa autem eos qui crediderint; hæc sequentur : in nomine meo demonia ejicient : linguis loquentur novis, serpentes tollent, et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit : super ægros manus imponent, et bene habebunt.
 18. Et Dominus quidem Jesus, postquam locutus est eis, assumptus est in cælum, et sedet à dextris Dei.
 19. Illi autem profecti, prædicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermone confirmante, sequentibus signis.</p> | <p>Saint Luc. XXIV, 46 et suivants.
 46. Et dixit eis : Quoniam sic scriptum est, et es oportebat Christum pati, et resurgere a mortuis tertia die :
 47. Et prædicari in nomine ejus penitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma.
 48. Vos autem testes estis horum.
 49. Et ego mitto promissum Patris mei in vos : vos autem sedete in civitate, quoadvenis induamini virtute ex alto.
 50. Edixit autem eos foras in Bethaniam : et elevatis manibus suis, benedixit eis.
 51. Et factum est, dum benediceret illis, recessit ab eis et ferebatur in cælum.
 52. Et ipsi adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno :
 53. Et erant semper in templo, laudantes et benedicientes Deum. Amen.</p> |
|---|--|--|

FIN DU TEXTE DE SAINT MARC.

FIN DU TEXTE DE SAINT LUC.

(1) M. Arnauld place ce texte de saint Marc, xvi, 14, à la première apparition de Jésus-Christ à ses apôtres; il suppose que ce novissimus signifie qu'après avoir apparu aux saintes femmes et aux deux disciples d'Emmaüs, il apparut enfin à ses apôtres. Mais en lisant le texte de saint Marc, il est bien plus naturel de penser qu'il a voulu marquer bien réellement la dernière de toutes ces apparitions, c'est-à-dire celle-là même après laquelle Jésus-Christ s'éleva dans les cieux. Ce qu'il en dit donne lieu de rappeler les textes parallèles de saint Matthieu et de saint Luc; mais il est le seul qui ait marqué les premières circonstances de cette apparition.